

รายงานการปล่อยและดุดกลับก๊าซเรือนกระจกขององค์กร

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

ชื่อองค์กร : เทศบาลตำบลบ้านสา

ที่อยู่/สถานที่ตั้งองค์กร : สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านสา เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๕ ตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม
จังหวัดลำปาง ๕๒๑๒๐

วันที่รายงานผล : ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

ระยะเวลาในการติดตามผล : ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗)

คำนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษในเขตพื้นที่ท้องถิ่นของตน อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็วทั้งในเชิงจำนวนและขนาดของเมืองส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งผลให้พื้นที่ชุมชนเขตเมืองมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ ในอัตราที่สูงตามความเจริญของเมืองไปด้วย เนื่องจากมีการใช้พลังงานการเกิดขยะมูลฝอยการลดลงของพื้นที่สีเขียว ก๊าซเรือนกระจกเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีส่วนช่วยบรรเทา ปัญหาภาวะโลกร้อนผ่านการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกที่เกิด จากกิจกรรมภายในขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในท้องถิ่นลง ซึ่งการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร (Carbon Footprint for Organization: CFO) เป็นวิธีการประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ ปล่อยจากกิจกรรมทั้งหมดขององค์กรและคำนวณออกมาในรูปคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า อันจะนำไปสู่การกำหนด แนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เทศบาลตำบลบ้านสา ได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการดังกล่าว จึงได้ดำเนินการระบุแหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร แล้วมาคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ เพื่อรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ และการบริการขององค์กรอันเป็นการสนับสนุนต่อการกำหนดแนวทางและมาตรการในอนาคต ตลอดจนเพื่อเป็นตัวอย่าง ความสำเร็จและชี้นำสังคมในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ก้าวสู่ความเป็น “เมืองคาร์บอนต่ำ” ที่ยั่งยืนในอนาคต

เทศบาลตำบลบ้านสา

๑. หลักการและหลักเกณฑ์ของรายงาน

หลักการในการจัดเก็บข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของ ต้องเป็นข้อมูลที่มีการจัดเก็บอย่างน้อย ๑ ปี และนำข้อมูลมาคำนวณให้อยู่ในรูปคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า หรือคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของเทศบาลฯ

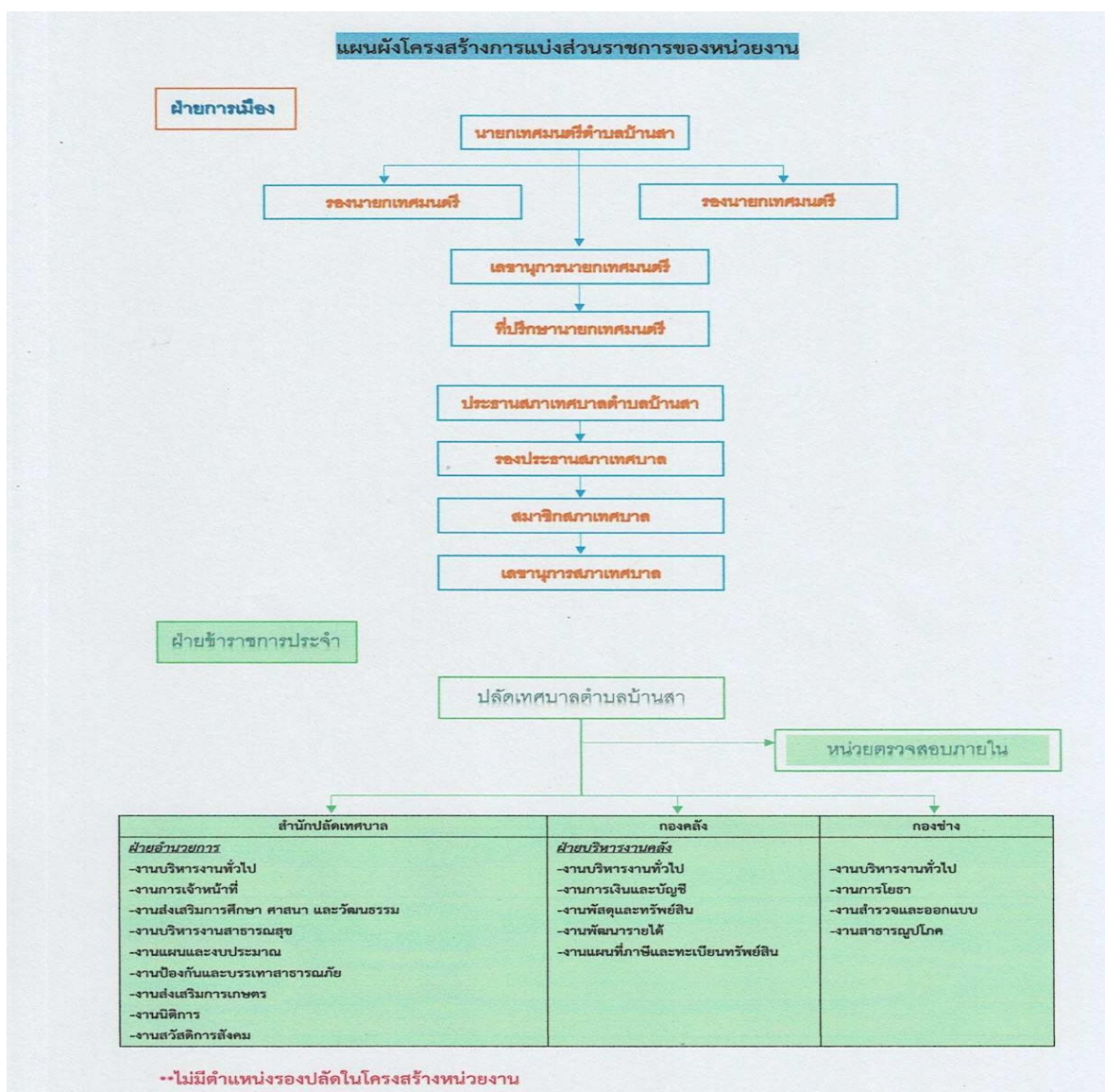
๒. มาตรฐาน

เทศบาลตำบลบ้านสา ได้กำหนดปีฐานและระยะเวลาการเก็บรวบรวม ข้อมูล ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๖ ถึง กันยายน ๒๕๖๗ เพื่อจัดทำบัญชีรายการก๊าซเรือนกระจกขององค์กร ซึ่งถือว่าเป็นปีฐานล่าสุดที่เริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกของเทศบาลฯ

๓. ขอบเขตและการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบ้านสา

ขอบเขตและการดำเนินงานของเทศบาลตำบลบ้านสาได้กำหนดขอบเขต และการดำเนินงานของ เทศบาล โดยเลือกวิธีการควบคุมการดำเนินงาน ซึ่งเทศบาลฯ จะทำการประเมิน และรวบรวม ปริมาณการ ปล่อย และ/หรือ การดูดกลับก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม ภายใต้อำนาจการควบคุมการ ดำเนินงาน ของเทศบาลฯ ไม่นับรวมปริมาณการปล่อย และ/หรือ การดูดกลับก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมที่ เทศบาลฯ มีส่วนเป็นเจ้าของแต่ไม่มีอำนาจควบคุมการดำเนินงาน สำหรับเทศบาลฯ กำหนดขอบเขตของ องค์กร เป็น ๒ พื้นที่หลัก คือ พื้นที่บริการของเทศบาลตำบลบ้านสา

โครงสร้างองค์กร

การแสดงผลข้อมูลรายงานคาร์บอนฟุตพริ้นขององค์กร

แหล่งที่มาของการปล่อย

ตารางที่ ๑ ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้น

ขอบเขตของการปล่อย	การดำเนินงานของเทศบาล
ประเภทที่ ๑ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางตรง (Direct Emission)	-การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากการเผาไหม้จากยานพาหนะที่เทศบาลเป็นเจ้าของ เช่น รถยนต์ ,รถจักรยานยนต์ เป็นต้น โดยใช้เชื้อเพลิงดีเซล,เบนซิน,แก๊ส NGV/LPG ฯลฯ
ประเภทที่ ๒ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อม (Indirect Emission)	-การใช้พลังงานไฟฟ้าภายในอาคาร

ระบบจัดเก็บข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ตารางที่ ๒ ระบบจัดเก็บข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้น

การปล่อยและแหล่งกำเนิด	หน่วยการเก็บข้อมูล	หน่วยงานที่เก็บข้อมูล	ลักษณะของข้อมูล	แหล่งที่มา
การเผาไหม้ของเชื้อเพลิงเกิดจากแหล่งกำเนิดที่เคลื่อนที่ เช่น รถยนต์ส่วนบุคคล รถบรรทุกทุกขยะ เป็นต้น	ลิตร	-สำนักปลัดเทศบาล -กองคลัง	เก็บอย่างต่อเนื่อง	ใบเสร็จเติมน้ำมันเชื้อเพลิง
การใช้ไฟฟ้าภายในอาคาร สำนักงานและหน่วยงานในสังกัด	Kwh	-สำนักปลัดเทศบาล	เก็บอย่างต่อเนื่อง	ใบเสร็จค่าไฟฟ้า

การใช้พลังงานไฟฟ้าและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของเทศบาลตำบลบ้านสา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

เดือน	ปริมาณไฟฟ้า (Kwh)	การปล่อยก๊าซเรือน กระจก	หมายเหตุ
ต.ค.๖๖	๙,๖๗๘.๒๙	๔,๘๓๘.๑๘	ค่าการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ค่า EF (KgCO ₂) ๐.๔๙๙๙
พ.ย.๖๖	๑๐,๑๔๒.๐๖	๕,๐๗๐.๐๒	
ธ.ค.๖๖	๙,๒๒๕.๐๕	๔,๖๑๑.๖๐	
ม.ค.๖๗	๙,๑๓๘.๐๓	๔,๕๖๘.๑๐	
ก.พ.๖๗	๙,๖๑๗.๗๒	๔,๘๐๗.๙๐	
มี.ค.๖๗	๑๐,๑๑๓.๔๐	๕,๐๕๕.๖๙	
เม.ย.๖๗	๑๐,๗๓๕.๙๔	๕,๓๖๖.๙๐	
พ.ค.๖๗	๑๐,๔๔๕.๓๗	๕,๒๒๑.๖๔	
มิ.ย.๖๗	๑๐,๑๓๑.๔๑	๕,๐๖๔.๖๙	
ก.ค.๖๗	๑๐,๐๗๖.๘๔	๕,๐๓๗.๔๑	
ส.ค.๖๗	๙,๙๓๓.๐๕	๔,๙๖๕.๕๓	
ก.ย.๖๗	๙,๙๐๗.๖๑	๔,๙๕๒.๘๑	
รวม	๑๑๙,๑๔๔.๗๗	๕๙,๕๖๐.๔๗	

การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของเทศบาลตำบลบ้านสา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

เดือน	ปริมาณเชื้อเพลิง (L)	การปล่อยก๊าซเรือน กระจก	หมายเหตุ
ต.ค.๖๖	๑,๒๑๒.๑๕	๓,๓๒๒.๐๒	ค่าการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ค่า EF (KgCO ₂) ๒.๗๔๐๖
พ.ย.๖๖	๑,๒๙๑.๙๕	๓,๕๔๐.๗๒	
ธ.ค.๖๖	๑,๐๘๒.๐๐	๒,๙๖๕.๓๓	
ม.ค.๖๗	๑,๕๙๙.๒๕	๔,๓๘๒.๙๐	
ก.พ.๖๗	๑,๔๙๓.๗๕	๔,๐๙๓.๗๗	
มี.ค.๖๗	๑,๕๑๘.๗๕	๔,๑๖๒.๒๙	
เม.ย.๖๗	๑,๘๗๙.๗๕	๕,๑๕๑.๖๔	
พ.ค.๖๗	๑,๓๔๒.๒๕	๓,๖๗๘.๕๗	
มิ.ย.๖๗	๑,๒๕๒.๒๕	๓,๔๓๑.๙๒	
ก.ค.๖๗	๑,๓๗๘.๕๐	๓,๗๗๗.๙๒	
ส.ค.๖๗	๑,๓๒๑.๐๐	๓,๖๒๐.๓๓	
ก.ย.๖๗	๑,๒๘๒.๙๓	๓,๕๑๖.๐๐	
รวม	๑๖,๖๕๔.๕๓	๔๕,๖๔๓.๔๐	

กิจกรรม/แนวทางการลดก๊าซเรือนกระจกระดับองค์กร

การประเมินศักยภาพของกิจกรรมลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับองค์กร

แนวทางการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประกอบด้วยมาตรการต่างๆ แบ่งตามลักษณะของการดำเนินงานได้ดังนี้

๑) มาตรการที่ปฏิบัติได้ทันที (Immediate Measure) เป็นมาตรการที่เทศบาลสามารถดำเนินการได้ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้งบประมาณไม่เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรในองค์กรทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงานในองค์กร ประกอบด้วย ๒ มาตรการ ได้แก่

๑) มาตรการลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง และ

๒) มาตรการการใช้ไฟฟ้า

ตาราง ๙ มาตรการการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดการใช้พลังงาน

มาตรการลดใช้พลังงาน	รายละเอียด
น้ำมันเชื้อเพลิง	- ขับขี่ด้วยความเร็วสม่ำเสมอ ในอัตราความเร็วตามที่ พรบ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนด - ให้จัดเส้นทางเดินทางอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หากไปทางเดียวกันให้ใช้รถคันเดียวกัน (Car Pool) - กำหนดเวลาการส่งเอกสาร, ไปรษณีย์ ไว้วันละ ๑ ครั้ง คือช่วงเช้าและช่วงบ่าย - ลดการเดินทางที่ไม่จำเป็น โดยใช้การติดต่อผ่านทางระบบ Internet แทน - ไม่ติดเครื่องขณะจอดรถคอยและดับเครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอดรถเป็นเวลานาน - ให้พนักงานขับรถศึกษาเส้นทางก่อนออกเดินทางทุกครั้ง และใช้เส้นทางที่ใกล้และรวดเร็ว - ไม่เร่งเครื่องยนต์ก่อนออกรถและวิ่งไปช้าๆ แทนการอุ่นเครื่องยนต์ - ปิดเครื่องปรับอากาศในรถยนต์ก่อนถึงที่หมาย ๒-๓ นาที - ไม่ควรบรรทุกสิ่งของที่น้ำหนักมากเกินไป หากมีสิ่งของที่ไม่จำเป็นควรนำออก - ตรวจเช็ครอยรั่วและสิ่งผิดปกติก่อนออกรถ
ไฟฟ้าสำนักงาน	- ให้เปิดไฟฟ้าและแสงสว่างในห้องทำงานเฉพาะเท่าที่ปฏิบัติงานอยู่ ปิดไฟฟ้าแสงสว่างที่ไม่จำเป็นในการใช้งาน - ปิดไฟฟ้าแสงสว่างระหว่างหยุดพักกลางวัน (เวลา ๑๒.๐๐ น. - ๑๓.๐๐ น.) หรือเมื่อเลิกใช้งานยกเว้นสำหรับผู้ปฏิบัติงานในเวลาหยุดพักกลางวัน ให้เปิดเฉพาะที่จำเป็น - ถอดหลอดไฟในบริเวณที่มีแสงสว่างมากเกินไปจนความจำเป็นหรือพิจารณาใช้แสงธรรมชาติจากภายนอก - แยกสวิทช์ควบคุมอุปกรณ์แสงสว่างเพื่อให้สามารถควบคุมการใช้งานอุปกรณ์แสงสว่างได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นแทนการใช้หนึ่งสวิทช์ควบคุมหลอดแสงสว่างจำนวนมาก

มาตรการลดใช้พลังงาน	รายละเอียด
	- ทำความสะอาดฝาครอบโคม หลอดไฟ และแผ่นสะท้อนแสงในโคม เพื่อให้อุปกรณ์แสงสว่างมีความสะอาดและให้แสงสว่างอย่างมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอทุก ๓-๖ เดือน - ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศไว้ที่ ๒๕ -๒๗ องศาเซลเซียส - ลดชั่วโมงการทำงานของเครื่องปรับอากาศในแต่ละวันให้ใช้ไม่เกินวันละ ๕ ชั่วโมง โดยกำหนดช่วงเวลาเปิด-ปิดเครื่องปรับอากาศตามความเหมาะสม

๒) มาตรการระยะสั้น (Short Term Measure) เป็นมาตรการที่สามารถดำเนินงานได้โดยมีค่าลงทุนต่ำ ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีระยะเวลาคืนทุนประมาณ ๑ -๓ ปีเหมาะที่จะดำเนินการได้ ทั้งในด้านการใช้งบประมาณประจำของหน่วยงาน หรือการจัดตั้งงบประมาณในปีต่อไป

๓) มาตรการระยะปานกลาง (Medium Term Measure) เป็นมาตรการที่มีค่าลงทุนสูงปานกลางซึ่งการลงทุน เช่น การติดตั้งระบบอุปกรณ์ประหยัดพลังงานไฟฟ้า ทำให้มีระยะเวลาคืนทุนประมาณ ๓ -๕ ปี เป็นต้น

๔) มาตรการระยะยาว (Long Term Measure) มาตรการนี้เป็นการดำเนินงานที่ต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง ต้องมีการวางแผนจัดตั้งงบประมาณที่ชัดเจนทำให้มีระยะเวลาคืนทุนมากกว่า ๕ ปี เช่น การติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์เพื่อทดแทนการใช้ไฟฟ้าจากสายส่ง โดยมาตรการนี้将有ความคุ้มทุนนาน เช่น ๘ - ๑๐ ปี แต่จะให้ผลการประหยัดพลังงานในระยะยาวถึง ๒๐ - ๒๕ ปี เป็นต้น